

María do Cebreiro Rábade. Sentitzen dut

Alain Badiouren hitzetan, filosofoak behar du izan jakituna, artista, militantea eta, era berean, maitalea. Lau baldintzak betetzen ditu María do Cebreirok. Baina ez da zehatz filosofoa: Literaturaren Teoriako irakaslea Santiago de Compostelako Unibertsitatean, eta poeta. Afektuak pentsamendu kritikoarekin nola giltzatu ari da orain.

“Beharrezkoa da maitasunak gure bizitzetan duen lekua berrasmatezea”

Aritz Galarraga

@aritzgalarraga

ARGAZKIAK: PABLO CAYUELA

Independentzia

“Pierre Bourdieu soziologoak nabarmentzen zuen eremu estetikoaren autonomia aitortzearen beharra, ekonomia edo politikaren aurrean. Gure mundu honetan, adierazpen aske gero eta gutxiago dagoenean ziurtatuta, zeinean botere politikok nahiz merkatukoek bilatzen dituzten zentsura modu orain artean ezezagunak, literaturaren independentzia defendatzea, edo maitasunarena, akzioaren edo pentsamenduaren beste erregimen batzuen aurrean, oraindik ere borrokatzea merezi duen zerbait da. Nahiz eta horretarako segur aski arma berriak behar izango ditugun”.

Poza, tristura, beldurra, nazka eta haserrea. Horiek dira gizajendearen emozioak. *Inside Out* filmaren arabera, beti ere.

Pelikula horrek ondo erakusten du entretenimendu korporazio erraldoiek zer gaitasun duten iruditeria konkretu bat barneratzeko giza kontzientzian. Aitoritu behar da zientzia fisiko eta esperimentalak oso abilak direla dibulgazio lanean eta lortu dutela aisiaren industriekin ados jartzea. Ziur naiz aipatu filmeko aholkulariek kontuan izan balute literaturak eta arteak mendeetan zehar pertsonen osotasun emozional konplexua deskribatu izan duten modua, afektuak irudikatze mekanismoak izango lirakeela erakusten direnak baino sotilagoak.

Sotilago ari dira afektuak merkantzia bihurtzen, hori bai, ezagutza-kapitalismoaren testuinguruan.

Inside Out da hain zuzen bilakaera horren erakusgarri, enpresa munduan eta komunikazio linguistikoarekin lotutako lan egituretan –unibertsitate, hedabide eta abarretan– dagoena. Zehazki,

filmak murrizten ditu gure sentitzeko moduak pragmatismo desesperagarri batera. Begira zer egiten duen tristurarekin: justifikatzen du “beharrezkoa” den neurrian. Zer gizarte klase da hau, gurutzatzen gaituzten emozioak funtzional edo disfuntzional gisa sailkatzea gonbidatzen gaituena, plazera edota sentitzeagatik sentitzearen eskubidea bera ukatzen dizkiguna.

Era berean, itzultzen ari dira afektuak ikasketa sozial eta kulturaletara, “biraketa afektibo” bat ematen ari da.

Zalantzarik gabe, baina pentsamendu kritikoa ikuspuntutik garrantzitsua da biraketa horren aurrean adi egotea. Ia dena ustiatze bidean jarri den mundu batean, ematen du intimitatea dela gaintzeko dagoen azken muga. Eta ez dugu ahaztu behar jakintza akademikoak ere bizi direla egun, neurri handi batean, merkatu eta ekonomia logiken eraginpean.

Roland Barthesek esan zuen: “Amodioaz ez dago zientziarik”.

Uste dut Barthesek aurre hartu ziola

“Zertaz ari garen maitasunaz ari garenean: derrigorrezkotzat jotzen den zoriontasunera eraman behar gaituen afektua da?”

maitasunaren merkaturatzeari, esan zuenean maitasunaz hitz egiteko beharrezkoa dela, nolabait, maitasunarekin nahastea, maitemindutako diskurtso bat sortzea. Hor ikusten da gardentasun eta zintzotasun ariketa bat, gero eta urriagoak diren balore batzuk, sarerik gabe hitz egitea. Eta hitz egiteko posizio hori, bestea entzuteko posizioa ere bada.

Antonio Negrik indar subertsibotzat du maitasuna.

Maitasuna izango litzateke pasio aktibo bat, pertsonak bultzatzen dituelako egitera eta partekatuz. Zentzu horretan, maitasunak gaintzen du gizabanakoaren nozioa, baina baita bikotearena ere, bikotea ulertzen badugu indibiduen gehitze soil gisa. Maitasunak komunitatea sortzeko duen gaitasuna defendatzen du Negrik.

Nymphomaniac filmean, Joe pertsonaia maitasunaren kontra oldartzen da, “maitasunarekin obsesionatuta dagoen gizarte” baten aurka.

Zertaz ari garen maitasunaz ari ga-

renean: derrigorrezkotzat jotzen den zoriontasunera eraman behar gaituen afektua da? Maitasuna badugu “bikote maitasun” hustzat –orokorrean heteronormatiboa– erraza da pertsonaiaren esaldiarekin bat etortzea. Hala ere, esango nuke maitasunaren diskurtsoa erabat dela bakartia, murrizten baita San Balentin egun edo antzekoen logika komertzialera, edo bikote –heterosexual nahiz homosexual– egonkorraren inguruko maki-neriara.

Bizitza afektiboaren birtualizazio teknologikoa dago, gero.

Eva Illouz soziologoak dio: ematen du helburua dela kapitalismo arreratuak bere eskumenetik kanpo duen azken gotorlekua kontrolatzea, pertsonen intimitatea. Eta nahiko asaldatzailea da pentsatzea kapitalismoak nola bilakatzen duen negozio milioika lagunak –potentzialki, gu guztion– bakardadea edo desamodioa. Jendearen asegabetasuna kontsumo instantzia berdinek sorrarazia eta esplotatua da.

Marina Garcések ohartarazten gaitu maitasun erromantikoa esaten zaion horren deabruzatzeaz.

Maitasun erromantikoa *a priori* maitasun txarra dela onartzea zentzugabekeria iruditzen zait. Psikologo eta hezitzaileek dute egun maitasuna zer den eta zer ez den erabakitzeke monopolioa. Baina berdin da zentzugabekeria gure maitasun jarrera zuzendu behar duena kalkulua dela esatea –interes ekonomikoa duten harremanen proiektzio disimulurik gabea, harreman pertsonaletan–.

“Maitasuna berrasmatzeko dago”, esan zuen Arthur Rimbaudek.

Judith Revel filosofoak etengabe dio esperimenduzko politikaren eremura eraman behar dela, ez bakarrik estetikarenera. Eta ideia horretatik abiatuta, gehituko nuke gure sentitzeko eta harremanak izateko modua kontrolatzearekin obsesionatutako mundu batean, gero eta beharrezkoagoa dela egunero berrasmatzea maitasunak gure bizitzetan duen lekua; bere efektuak murriztu ordez, zabalduz irismena. ■